

פְּרִיָּה וְרִבְיָה, עָלֶיהָ אֲתָמֵר (תהלים סח יד) אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפָתַיִם, אִם וְדַאי לַעֲשׂוֹת שֵׁם פְּרִיָּה וְרִבְיָה. וּבִאֲלֹהֵי הָאֲרֻבָּעָה נִכְנסוּ לַפְּרִדָּס הָאֲרֻבָּעָה הַלְלוּ. אֵלּוּ שְׁנִכְנְסוּ עִם קַלְפוֹת, אֶחָד הַצִּיץ וּמֵת, אֶחָד הַצִּיץ וְנִפְגַּע, וְאֶחָד יֵצֵא לְשִׁמּוֹד (יֵצֵא לְתַרְבוֹת רַעָה), הַרְבִּיעֵי שְׁנִכְנְסוּ לְמַח הָאֲגוּז, נִכְנְסוּ בְּשָׁלוֹם וְיֵצֵא בְּשָׁלוֹם. זֶה שְׁנִאָמַר בּוֹ הַצִּיץ וְנִפְגַּע, נִכְנְסוּ בְּעֵנַג וְלֹא נִכְנְסוּ בּוֹ כְּרֵאוּי, הַתְּהַפֵּף לוֹ לְנִגְעוֹ, וְזֶה נִהַר שִׁיּוּצָא מֵעֵדֶן, שֶׁהוּא סִימֵן עֵנַג, עֵדֶן נִהַר גִּזְן, כִּאֲן אֲסוּר וְהֵתֵר, טוֹמְאָה וְטִהָרָה, כִּשֶׁר וּפְסוּל.

וַיִּקַּח יְהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ. בֹּא וְרֵא, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמַד אֶת הָאָדָם תּוֹרָה, זֶהוּ שְׁכַתוּב אֲזַי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חֲקָרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְזֶהוּ וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן, זֶה הֵגֵן שֶׁל הַתּוֹרָה, לְעִבְדָּהּ - בְּמַצּוֹת עֲשֵׂה שֶׁל הַתּוֹרָה, שֶׁהוּא זְכוּר, הַזְכָּר, וּלְשִׁמְרָהּ - בְּמַצּוֹת לֹא תַעֲשֶׂה, שֶׁהוּא שְׁמוֹר, הַנִּקְבָּה. אֶת הָאָדָם, שֶׁהִיָּה בְּדִיוֹקָן שֶׁל הַתּוֹרָה, שְׁאִ"ת לְרַבּוֹת הַתּוֹרָה שֶׁנִּתְּנָה לְאָדָם מֵאֵד ת', שֶׁנִּתְּנָה מִיָּמִין וּמִשְׁמָאל, שֶׁשֵּׁם מַצּוֹת עֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה, מַצּוֹת שֶׁל עֲשֵׂה מִיָּמִין כְּנֶגֶד ר"ה זְכַר"י, וְזֶה זְכוּרֹנוֹת, מַצּוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה מִשְׁמָאל כְּנֶגֶד י"ה שְׁמ"י, הַעֲמוּד הָאֲמֻצְעֵי כּוֹלֵל שְׁנֵיהֶם, יְהו"ה שְׁמוֹ, וְהוּא קוֹל הַשּׁוֹפָר מִצַּד הָאֵם הַעֲלִיּוֹנָה שֶׁהִיא שׁוֹפֵר. הַתְּקִיעָה הִיא מִצַּד הַיָּמִין, וּשְׁבָרִים מִצַּד הַשְּׂמָאל, הַשְּׁלִשְׁלִ"ת שֶׁהִיא תְּרוּעָה מִצַּד שֶׁל שְׁנֵיהֶם.

וַיִּקַּח יְהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ (בראשית ב טו). תָּא חֲזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לְאָדָם אוֹרִייתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (איוב כח כז) אֲזַי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חֲקָרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן, דָּא גַן דְּאוֹרִייתָא, לְעִבְדָּהּ בְּפַקוּדֵין דְּאוֹרִייתָא דַעֲשֵׂה דְאִיהוּ זְכוּר דְכַר, וּלְשִׁמְרָהּ בְּפַקוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֵׂה דְאִיהוּ שְׁמוֹר נּוֹקְבָא, אֶת הָאָדָם דִּהְוָה בְּדִיוֹקְנָא דְאוֹרִייתָא, דְּאִ"ת לְרַבּוֹת אוֹרִייתָא דְאִתְּהִיבַת לְאָדָם מֵאֵד וְעַד ת', דְּאִתְּהִיבַת מִיָּמִינָא וּמִשְׁמָאלָא, דְּתַמָּן פַּקוּדֵין דַעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה, פַּקוּדֵין דַעֲשֵׂה מִיָּמִינָא לְקַבֵּל ו"ה זְכַר"י וְדָא זְכוּרֹנוֹת, פַּקוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֵׂה מִשְׁמָאלָא לְקַבֵּל י"ה שְׁמ"י, עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָהוּ יְהו"ה שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאִיהוּ שׁוֹפֵר, תְּקִיעָה אִיהוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, וּשְׁבָרִים מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, שְׁלִשְׁלִ"ת דְּאִיהוּ תְּרוּעָה מִסְטָרָא דְתְּרוּיָהוּ.

בְּרֵאשִׁית (בְּר"א ש"ה) בְּרָא אֱלֹהִי"ם, הָאִי אֱלֹהִי"ם אִיהוּ אִימָא עֲלָאָה, דְּרִכִּיבַת וּסְלִיקַת בְּתְרוּעָה (דְּאִיהוּ

פְּרִיָּה וְרִבְיָה, עָלֶיהָ אֲתָמֵר (תהלים סח יד) אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפָתַיִם, אִם וְדַאי לַמַּעֲבָד תַּמָּן פְּרִיָּה וְרִבְיָה. וּבִאֲלֵין אֲרֻבָּעָה עֲאֵלוּ לַפְּרִדָּס אֲלֵין אֲרֻבָּעָה, אֲלֵין דַּעֲאֵלוּ בְּקַלְפִין חַד הַצִּיץ וּמֵת, חַד הַצִּיץ וְנִפְגַּע, וְחַד אֲשִׁתְּמַד (ג"א נפק לתרבות רעה), רְבִיעָאָה דַּעֲאֵל בְּמוֹחָא דְאֲגוּזָא עֲאֵל בְּשָׁלֹם וְנִפְקָ בְּשָׁלֹם, הָאִי דְאֲתָמֵר בֵּיה הַצִּיץ וְנִפְגַּע, עֲאֵל בְּעֵנַג וְלֹא עֲאֵל בִּיה כְּדָקָא יֵאוּת, אֲתִהַפֵּף לִיה לְנִגְעוֹ, וְדָא נִהַר דִּיּוּצָא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ סִימֵן עֵנַג עֵדֶן נִהַר גִּזְן, הֵכָא אֲסוּר וְהֵתֵר טוֹמְאָה וְטִהָרָה כִּשֶׁר וּפְסוּל.

וַיִּקַּח יְהו"ה אֱלֹהִי"ם אֶת הָאָדָם וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן לְעִבְדָּהּ וּלְשִׁמְרָהּ (בראשית ב טו). תָּא חֲזִי קוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אוֹלִיף לְאָדָם אוֹרִייתָא, הֵדָא הוּא דְכְּתִיב (איוב כח כז) אֲזַי רֵאָה וַיִּסְפְּרָה הַכִּינָה וְגַם חֲקָרָה וַיֹּאמֶר לְאָדָם, וְדָא אִיהוּ וַיְנִיחֵהוּ בְּגֵן עֵדֶן, דָּא גַן דְּאוֹרִייתָא, לְעִבְדָּהּ בְּפַקוּדֵין דְּאוֹרִייתָא דַעֲשֵׂה דְאִיהוּ זְכוּר דְכַר, וּלְשִׁמְרָהּ בְּפַקוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֵׂה דְאִיהוּ שְׁמוֹר נּוֹקְבָא, אֶת הָאָדָם דִּהְוָה בְּדִיוֹקְנָא דְאוֹרִייתָא, דְּאִ"ת לְרַבּוֹת אוֹרִייתָא דְאִתְּהִיבַת לְאָדָם מֵאֵד וְעַד ת', דְּאִתְּהִיבַת מִיָּמִינָא וּמִשְׁמָאלָא, דְּתַמָּן פַּקוּדֵין דַעֲשֵׂה וְלֹא תַעֲשֵׂה, פַּקוּדֵין דַעֲשֵׂה מִיָּמִינָא לְקַבֵּל ו"ה זְכַר"י וְדָא זְכוּרֹנוֹת, פַּקוּדֵין דְּלֹא תַעֲשֵׂה מִשְׁמָאלָא לְקַבֵּל י"ה שְׁמ"י, עֲמוּדָא דְאֲמֻצְעִיתָא כְּלִיל תְּרוּיָהוּ יְהו"ה שְׁמִיָּה, וְאִיהוּ קוֹל הַשּׁוֹפָר מִסְטָרָא דְאִימָא עֲלָאָה דְאִיהוּ שׁוֹפֵר, תְּקִיעָה אִיהוּ מִסְטָרָא דִימִינָא, וּשְׁבָרִים מִסְטָרָא דְשְׂמָאלָא, שְׁלִשְׁלִ"ת דְּאִיהוּ תְּרוּעָה מִסְטָרָא דְתְּרוּיָהוּ.

בְּרֵאשִׁית (בְּר"א ש"ה) בְּרָא אֱלֹהִי"ם, הָאִי אֱלֹהִי"ם אִיהוּ אִימָא עֲלָאָה, דְּרִכִּיבַת וּסְלִיקַת בְּתְרוּעָה (דְּאִיהוּ

פְּרִיָּה וְרִבְיָה, עָלֶיהָ אֲתָמֵר (תהלים סח יד) אִם תִּשְׁכַּבּוּן בֵּין שְׁפָתַיִם, אִם וְדַאי לַמַּעֲבָד תַּמָּן פְּרִיָּה וְרִבְיָה. וּבִאֲלֵין אֲרֻבָּעָה עֲאֵלוּ לַפְּרִדָּס אֲלֵין אֲרֻבָּעָה, אֲלֵין דַּעֲאֵלוּ בְּקַלְפִין חַד הַצִּיץ וּמֵת, חַד הַצִּיץ וְנִפְגַּע, וְחַד אֲשִׁתְּמַד (ג"א נפק לתרבות רעה), רְבִיעָאָה דַּעֲאֵל בְּמוֹחָא דְאֲגוּזָא עֲאֵל בְּשָׁלֹם וְנִפְקָ בְּשָׁלֹם, הָאִי דְאֲתָמֵר בֵּיה הַצִּיץ וְנִפְגַּע, עֲאֵל בְּעֵנַג וְלֹא עֲאֵל בִּיה כְּדָקָא יֵאוּת, אֲתִהַפֵּף לִיה לְנִגְעוֹ, וְדָא נִהַר דִּיּוּצָא מֵעֵדֶן, דְּאִיהוּ סִימֵן עֵנַג עֵדֶן נִהַר גִּזְן, הֵכָא אֲסוּר וְהֵתֵר טוֹמְאָה וְטִהָרָה כִּשֶׁר וּפְסוּל.

בְּרֵאשִׁית (בְּר"א ש"ה) בְּרָא אֱלֹהִי"ם, הָאִי אֱלֹהִי"ם אִיהוּ אִימָא עֲלָאָה, דְּרִכִּיבַת וּסְלִיקַת בְּתְרוּעָה (דְּאִיהוּ

בתרועה [שהיא ראש השנה. זהו שכתוב עלה אלהים בתרועה], שנאמר בו לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו, הרי לך דתרועה איהי ביעקב, ואתמר ביה עלה אלהים בתרועה, יהוה בקול שופר עולה. תקעו בחדש שופר זו תקיעה, וזה החדש שמתכסה הלכנה. המלכיות מצד המלכות, שהוא זה שמי, ששם הקדוש ברוך הוא נודע למלך על כל הארץ, ובה הוא המלך הקדוש, המלך המשפט מצד השמאל, מלך על כל הארץ אלהים, וזה הלב לשמאל המלכות. זכרונות, זכור לזכר, וזה המס לימין, ושם זכרונות. שופרות זה קנה שהוא שופר, ומשם יוצא קול השופר, שהוא העמוד האמצעי, והוא יהוה, במס בלב ובגוף.

ופרשה בעלי המשנה, שאין פוחתין בו מעשרה מלכיות ומעשרה זכרונות ומעשרה שופרות, זה יו"ד ה"א וא"ו ה"א (יו"ד ה"ו וא"ו ה"ו). מלכיות - ותמלך אפה הוא יהוה אלהינו, זכרונות - אפה זוכר, זכרנו לחיים, שופרות - תקע בשופר גדול.

ועוד, תקעו בחדש שופר בפסח ליום חגנו, מה זה בפסח? זו שכינה תחתונה, ובה כתבנו לחיים, שהיא כתיבה מצד הימין ומצד השמאל, ומשום שנאחז בו, הזכיר פעמים כתיבה (שהיא יד עליונה יד תחתונה) (האם התחתונה היא מצד השמאל). בפסח, באותו שנאמר בו במכסה מן אל תחקר, כתבנו לחיים הוא בפתוח הנה, והלוחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת, מה זה חרות? זו ה', שנאמר בה וקראתם דרור בארץ,

ראש השנה הרא הוא דכתיב (תהלים מזו ו) עלה אלהים בתרועה, דאתמר ביה (במדבר כג כא) לא הביט און ביעקב ולא ראה עמל בישראל יהוה אלהיו עמו ותרועת מלך בו, הרי לך דתרועה איהי ביעקב, ואתמר ביה עלה אלהים בתרועה, יהוה בקול שופר סליק. תקעו בחדש שופר (תהלים פא ד) דא תקיעה, ודא ירחא דסיהרא אתפסייא, מלכיות מסטרא דמלכות דאיהו זה שמי (שמות ג טו), דתמן קודשא בריך הוא אשתמודע למלך על כל הארץ, ובה איהו המלך הקדוש המלך המשפט מסטרא דשמאלא, מלך על כל הארץ אלהים, ודא לבא לשמאלא מלכות, זכרונות זכור לזכר ודא מוחא לימינא ותמן זכרונות, שופרות דא קנה דאיהו שופר, ומתמן נפיק קול השופר דאיהו עמודא דאמצעיתא, ואיהו יהוה, במוחא בלבא בגופא.

ואוקמוהו מארי מתניתין, דלית פוחתין ביה מעשרה מלכיות ומעשרה זכרונות ומעשרה שופרות, דא יו"ד ה"א וא"ו ה"א (ג"א יו"ד ה"ו וא"ו ה"ו), מלכיות ותמלך אפה הוא יהוה אלהינו, זכרונות אפה זוכר זכרנו לחיים, שופרות תקע בשופר גדול.

ועוד תקעו בחדש שופר בפסח ליום חגנו, מאי בפסח דא שכינתא תתאה, ובה כתבנו לחיים, דאיהי כתיבה מסטרא דימינא ומסטרא דשמאלא, ובגין דאתאחד ביה אדפיר תרין זמנין כתיבה (ג"א דאיהו יד עלאה יד תתאה), (ג"א אפא תתאה מסטרא דשמאלא איהי) בפסח בה הוא דאתמר ביה במכוסה מן אל תחקר, כתבנו לחיים איהו בקרא דא (שמות לב) והלחות מעשה אלהים המה והמכתב מכתב אלהים הוא חרות על הלחת (שמות לב טז), מאי חרות דא

דרור היא חרות, ו"הלחת" הם ו"ה, הפן והפתי, והם מעשה אלהים, שהיא האם העליונה, המעשה הוא בשתי ידיים ששם עשיה, ומכתב אלהים בשתי ידיים ששם כתיבה, והיא חרות על הלחת, יד כותבת ויד חותמת, והיא יד הגדולה אחת שנאמר בה ויבא ישראל את היד הגדולה, והשנית יד החזקה, זהו שכתוב וביד חזקה וכו', וסוד הדבר - יהו"ה אלהינו, יהו"ה י"ד הגדולה. כוז"ו במוכס"ז כוז"ו. י"ד החזקה, והם, יד עליונה מצד הימין, יד תחתונה מצד שמאל, והכל כ"ח פרקים, שנאמר בהם ועתה יגדל נא פת אדני, וזה פת מעשיו הגיד לעמו, כח מעשה בראשית.

ועוד, יש י"ד שנקראת יד רמה, וזה יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ויש יד שניה לקבלה, וזו אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, וזה כ"ח. בזמן שחטאו ישראל, הסתלק הכח הזה מהם, ונאמר בהם ויילכו בלא כח לפני רודף.

ובמלאכים כתיב"ל הממנה על הפתיכה, חתמיאל על החתימה. כתיב"ל כת"ב אל"י, אל"י הוא א"ם בן שבון, זה אלי ואנוהו, כתב - כ' פתח, ת' תורה, ב' ברכה, והכל האם העליונה, היא כתר בראש כל צדיק, והיא תורת יהו"ה תמימה, והיא ברפת יהו"ה היא תעשיר. חתמיאל מצד החכמה, ושניהם חיים. חכמה, שכתוב החכמה תחיה בעליה, האם העליונה עץ החיים היא למחזיקים בה, ושניהם לימין ולשמאל.

ה', דאתמר בה (ויקרא כה י) וקראתם דרור בארץ, דרור איהי חרות, ו"הלח"ת אינון ו"ה ברא וברתא, ואינון מעשה אלהים דאיהי אימא עלאה, מעשה איהו בתרין ידין דתמן עשיה, ומכתב אלהים בתרין ידין (דף פ"ט ע"א) דתמן כתיבה, ואיהי חרות על הלחת, יד כותבת ויד חותמת, ואיהי חד יד הגדולה דאתמר בה (שמות יד לא) ויבא ישראל את היד הגדולה, ותניינא יד החזקה הדא הוא דכתיב (דברים ד לד) וביד חזקה וכו', ורזא דמלה יהו"ה אלהינו יהו"ה י"ד הגדולה. כוז"ו במוכס"ז כוז"ו י"ד החזקה, ואינון, יד עלאה מסטרא דימינא, יד תתאה מסטרא דשמאלא, וכלא כ"ח פרקין, דאתמר בהון (במדבר יד יז) ועתה יגדל נא פת אדני, ודא פת מעשיו הגיד לעמו (תהלים קיא ו), פת מעשה בראשית.

ועוד אית י"ד דאתקרי יד רמה, ודא יהו"ה יו"ד ה"א וא"ו ה"א, ואית יד תניינא לקבלה ודא אהי"ה אל"ף ה"א יו"ד ה"א, ודא כ"ח, בזמנא דחאבו ישראל אסתלק האי פת מנייהו ואתמר בהון (איכה א ו) ויילכו בלא כח לפני רודף.

ובמלאכים כתב"אל ממנא על הפתיכה, חתמיאל על החתימה, כתביאל כת"ב אל"י, אל"י איהו א"ם בחושבון, זה אלי ואנוהו (שמות טו ב), כתב כ' פתח ת' תורה ב' ברכה, וכלא אימא עלאה, איהי פתח בראש כל צדיק, ואיהי תורת יהו"ה תמימה (תהלים יט ח), ואיהי ברפת יהו"ה היא תעשיר (משלי י כב), חתמיאל מסטרא דחכמה, ותרוייהו חיים, חכמה דכתיב (קהלת ז

יב) החכמה תחיה בעליה, אימא עלאה עץ חיים היא למחזיקים בה (משלי ג יח), ותרוייהו לימינא ושמאלא.

שָׁלַשׁ אַצְבָּעוֹת מְתִיחְדוֹת
בְּקוֹלְמוֹס לְכַתִּיבָה, וְעֲלֵיהֶם אָמַר
בֶּן זֹמָא, אֵין בֵּין מַיִם הָעֲלִיוֹנִים
לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים אֲלָא כְּשֶׁלַּשׁ
אַצְבָּעוֹת, וּשְׁנֵי אַצְבָּעוֹת הֵם
שְׁסוּמְכִים אוֹתָם, וְהֵם כְּשְׁנֵי
לְבוּשִׁים שְׁפָרוּסִים זֶה אֲצֵל זֶה,
רוּיָא ל"ה הוּא אוּרִיא"ל, וְעֲלִיו
נְאָמַר וְזֶה זְכַר"י, עִם ו"ה - מְאֵתִים
אַרְבַּעִים וּשְׁמוֹנֶה, וְזֶה רוּיָא"ל,
שְׁמֵי עִם י"ה - שְׁלֹשׁ מְאוֹת שְׁשִׁים
וְחֻמְשׁ. שְׁמוּעָא"ל מ'טַטְרוּן
יְהוּא"ל רֵאשִׁי תְבוֹת שְׁמֵי.
חַסְדִּיא"ל מְצַד הַחֶסֶד, גְּבַרִיא"ל
מְצַד הַגְּבוּרָה, אוּרִיא"ל מְצַד
הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, בְּכֹל צַד אֲלֵי
הוּא מְצַד הָאֵם, וְהֵם אֲל"י, א'
כְּתוּר, י' חֲכֻמָּה, ה' הָאֵם הָעֲלִיוֹנָה,
שְׁהִיא מְגַדֵּל עוֹ שֵׁם יְהו"ה.

וְעוֹד אָמַר אוֹתוֹ זְקַן: רַבִּי רַבִּי,
וְהַמְכַתֵּב מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא,
שְׁתֵּי יָדַיִם כּוֹתְבוֹת מִיְמִין
וּמִשְׁמָאל, אֲבָל חֲרוֹת עַל הַלְחַת,
הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, (כֵּן י"ה הוּא וְדֹא).
כַּמָּה מְלָאכִים סוֹפְרִים יֵשׁ לְמַעְלָה
שְׁכוֹתְבִים אֶת זְכוֹת יִשְׂרָאֵל,
וְכַמָּה מְלָאכִים שְׁחוֹתְמִים הַמְלַךְ
בִּידֵיהֶם שְׁחוֹתְמִים אֶת זְכוֹת
יִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מְלָאכִים שְׁשׁוֹקְלִים
קְלוֹת וְחַמּוּרוֹת שֶׁל הַתּוֹרָה, זֶהוּ
שְׁכַתּוּב אֵיהּ סוֹפֵר אֵיהּ שׁוֹקֵל,
וְכִשְׁהוּא חוֹתֵם בְּטַבְעַת הַמְלַךְ
שְׁהוּא ו' (י'), אֵין לְהָשִׁיב. חוֹתֵם
הוּא ו', חוֹתֵם אֲמַת, יָד כּוֹתֵב וְיָד
חוֹתֵם. ה' תַּחְתּוֹנָה כּוֹתֵב, ה'
עֲלִיוֹנָה חוֹתֵמַת, שְׁהֵם ה' אַצְבָּעוֹת
שֶׁל יָד יְמִין וְה' אַצְבָּעוֹת שֶׁל יָד
שְׁמָאל. ה' תַּחְתּוֹנָה כּוֹתֵבַת בְּאוֹת
ו', שְׁהוּא קוֹלְמוֹס, קִנְיָה שֶׁל זְרוּעַ,
ה' הָעֲלִיוֹנָה חוֹתֵמַת בְּאוֹת י',
שְׁהוּא כַּף הַיָּד.

ש"ם הַדּוֹר"ש הוּא צְדִיק, עֲלִיו
נְאָמַר יְהו"ה אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן

תִּלְתָּת אַצְבָּעִין מְתִיחְדִין בְּקוֹלְמוֹס לְכַתִּיבָה,
וְעֲלֵיהֶוּ אָמַר בֶּן זֹמָא, אֵין בֵּין מַיִם
הָעֲלִיוֹנִים לְמַיִם הַתַּחְתּוֹנִים, אֲלָא כְּשֶׁלַּשׁ
אַצְבָּעוֹת, וְתַרְיִן אַצְבָּעָאן אֵינוֹן דְּסַמְכִין לוֹן,
וְאֵינוֹן כְּתַרִי גְּלִימֵי דְסַחֲיַפִי אֶהְדְּדִי, רְזִי"א ל
אֵיהוּ אוּרִיא"ל, וְעֲלֵיהּ אֶתְמַר (שְׁמוֹת ג טו) וְזֶה
זְכַר"י עִם ו"ה רַמ"ח, וְדָא רְזִיא"ל, שְׁמֵי עִם
י"ה שְׁס"ה שְׁמוּעָא"ל מ'טַטְרוּן יְהוּא"ל
רֵאשִׁי תִיבִין שְׁמֵי, חַסְדִּיא"ל מְסַטְרָא דְחֶסֶד,
גְּבַרִיא"ל מְסַטְרָא דְגְבוּרָה, אוּרִיא"ל מְסַטְרָא
דְעֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, בְּכֹל סַטְרָא אֲלֵי אֵיהוּ
מְסַטְרָא דְאֵם, וְאֵינוֹן אֲל"י א' כְּתוּר י' חֲכֻמָּה
ה' אִימָא עֲלָאָה, דְאֵיהִי מְגַדֵּל עוֹז שֵׁם
יְהו"ה (מְשַׁלֵּי יח י').

וְעוֹד אָמַר הַהוּא סְבָא רַבִּי רַבִּי, וְהַמְכַתֵּב
מְכַתֵּב אֱלֹהִים הוּא (שְׁמוֹת לב טז), תַּרְיִין יָדַיִן
כּוֹתְבוֹת מִיְמִינָא וּמִשְׁמָאלָא, אֲבָל חֲרוֹת עַל
הַלּוּחוֹת עֲמוּדָא דְאֲמָצְעִיתָא, (נ"א בֶּן י"ה אֵיהוּ
וְדֹא), כַּמָּה מְלָאכִיא סְפָרִיא אֵית לְעֵילָא
דְכַתְבִין זְכוּוֹן דְיִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מְלָאכִיא
דְחוֹתְמָא דְמְלָכָא בִּידֵיהוֹן דְחַתְמִין זְכוּוֹן
דְיִשְׂרָאֵל, וְכַמָּה מְלָאכִיא אֵינוֹן שְׁקָלִין קְלִין
וְחַמּוּרִין דְאוּרִיתָא, הַדָּא הוּא דְכַתִּיב (ישעיה לג
יח) אֵיהּ סוֹפֵר אֵיהּ שׁוֹקֵל, וְכַד אֵיהוּ חַתִּים
בְּטַבְעַת הַמְלַךְ דְאֵיהוּ ו' (נ"א י') אֵין לְהָשִׁיב,
חוֹתֵם אֵיהוּ ו' חוֹתֵם אֲמַת, יָד כּוֹתֵב וְיָד חוֹתֵם
ה' תַּתְּאָה כּוֹתֵב ה' עֲלָאָה חוֹתֵם, דְאֵינוֹן ה'
אַצְבָּעָאן דְיָד יְמִינָא וְה' אַצְבָּעָאן דְיָד שְׁמָאלָא,
ה' תַּתְּאָה כּוֹתֵב בְּאֵת ו' דְאֵיהוּ קוֹלְמוֹס, קִנְיָה
דְרוּעָא ה' עֲלָאָה חוֹתֵם בְּאֵת י' דְאֵיהוּ כַּף
הַיָּד.

ש"ם הַדּוֹר"ש אֵיהוּ צְדִיק, עֲלֵיהּ אֶתְמַר (ישעיה
נב) יְהו"ה אֱלֹהִים נִתֵּן לִי לְשׁוֹן לְמוֹדִים,